

شناخت انواع سوانح

و

پیشگیری، آمادگی و مقابله با آن

مؤلفین:

مهندس اقبال سخاوتی

مهندس یعقوب آشنا

کارشناس ارشد برنامه ریزی، مدیریت و آموزش محیط زیست

سیاستگذاری سلامت

عنوان و نام پدید آور : شناخت انواع سوانح و پیشگیری ، آمادگی و مقابله با آن

مشخصات نشر : تهران ، پیروز ، ۱۳۹۳

مشخصات ظاهری : ۱۹۰ ص

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۲۹-۵۱-۹

وضعیت فهرست نویسی : فیا

موضوع : بلاهای طبیعی / پیش بینی های ایمنی / امداد رسانی

رده بندی کنگره : ۹۱۳۹۳ ش ۵ / ۱۴ / ۵۰۱۴ GB

رده بندی دیویی : ۳۶۳ / ۳۴

شماره کتابشناسی ملی : ۳۵۴۱۲۹۳

عنوان کتاب :	شناخت انواع سوانح و پیشگیری ، آمادگی و مقابله با آن
پدید آوران :	مهندس اقبال سخاوتی / مهندس یعقوب آشنا
ناشر :	پیروز ۱۳۹۳
موضوع :	بلاهای طبیعی / پیش بینی های ایمنی / امداد رسانی
قطع :	وزیری
نوبت چاپ :	اول
سال چاپ :	۱۳۹۳
تیراژ :	۱۰۰۰ جلد
شابک :	978-600-6429-51-9
قیمت :	۹۰۰۰ تومان
لیتوگرافی ، چاپ ، صحافی :	مجمع چاپ کوثر لارستان

فصل اول

۱۳	انواع سوانح
۱۳	پیشگیری و ایمن سازی
۱۳	تقسیم بندی حوادث با توجه به عوامل رویداد
۱۴	دوران های بحران اجتماعی
۱۴	حادثه
۱۴	فاجعه
۱۵	بحران
۱۵	شباهتهای دورانهای بحران
۱۵	ویژگی های حادثه
۱۶	ویژگی های سانحه
۱۶	ویژگی های فاجعه
۱۷	دسته بندی حوادث و سوانح از نظر رخداد اجتماعی
۱۸	تعریف اصطلاحات در خصوص پیشگیری از تلفات در حوادث طبیعی
۲۱	مدیریت پیش گیری و مقابله با حوادث

۲۲	 حوادث طبیعی راههای پیشگیری و کاهش خسارات
۲۳	 طبقه بندی بلایای طبیعی
۲۶	 روشهای پیش بینی و پیشگیری
۲۷	 مدیریت بحران در حوادث غیر مترقبه و بلایای طبیعی
۲۹	 مراحل پیشگیری و آمادگی
۳۴	 برنامه ریزی برای پیشگیری از بروز سوانح و حوادث

فصل دوم :

۳۸	 حوادث طبیعت ساخت و آمادگی برای مقابله با آن حوادث
۳۹	 سونامی
۴۰	 اقدامات قبل از وقوع سونامی
۴۰	 اقدامات حین سونامی
۴۱	 اقدامات بعد از وقوع سونامی
۴۱	 تخریب سد
۴۱	 اقدامات قبل از تخریب سد
۴۲	 اقدامات حین تخریب سد
۴۲	 اقدامات بعد از تخریب سد
۴۲	 آتشفشان volcano
۴۴	 اقدامات قبل از فوران آتشفشان
۴۴	 اقدامات حین فوران آتشفشان
۴۵	 اقدامات بعد از فوران آتشفشان
۴۵	 لغزش زمین
۴۶	 اقدامات قبل از وقوع زمین لغزش

۴۶	 اقدامات حین وقوع زمین لغزش
۴۷	 اقدامات بعد از وقوع زمین لغزش
۴۸	 رعد و برق
۴۹	 اقدامات قبل از وقوع رعد و برق
۴۹	 اقدامات حین وقوع رعد و برق
۵۱	 اقدامات بعد از وقوع رعد و برق
۵۱	 بهمن (Avalanche)
۵۱	 روشهای کاهش خطرات
۵۲	 عوامل افزایش خطر بهمن
۵۲	 اقدامات قبل از وقوع بهمن
۵۴	 اقدامات حین وقوع بهمن
۵۵	 اقدامات بعد از وقوع بهمن
۵۵	 توفان
۵۶	 اقدامات قبل از وقوع توفان
۵۸	 اقدامات حین وقوع توفان
۵۸	 اقدامات بعد از وقوع توفان
۵۹	 توفان شن
۶۰	 اقدامات قبل از وقوع توفان شن
۶۰	 اقدامات حین وقوع توفان شن
۶۱	 سیل (Flood)
۶۳	 اقدامات قبل از وقوع سیل
۶۴	 اقدامات حین وقوع سیل
۶۶	 اقدامات بعد از وقوع سیل

۶۷	 زلزله یا زمین لرزه (Earthquake)
۶۸	 اقدامات قبل از وقوع زلزله
۷۲	 اقدامات حین وقوع زلزله
۷۴	 اقدامات بعد از وقوع زلزله
۷۶	 خشکسالی (Drought)
	فصل سوم :
۷۹	 حوادث انسان ساخت و آمادگی برای مقابله با آن حوادث
۸۵	 اقدامات قبل از وقوع آتش سوزی خانگی
۸۹	 اقدامات حین وقوع آتش سوزی خانگی
۹۱	 اقدامات بعد از وقوع آتش سوزی خانگی
۹۱	 آتش سوزی گسترده
۹۲	 اقدامات قبل از وقوع آتش سوزی گسترده
۹۲	 اقدامات حین وقوع آتش سوزی گسترده
۹۶	 اقدامات بعد از وقوع آتش سوزی گسترده
۹۶	 انتشار مواد رادیواکتیو
۹۷	 اقدامات قبل از انتشار مواد رادیواکتیو
۹۷	 اقدامات حین انتشار مواد رادیواکتیو
۹۹	 اقدامات بعد از انتشار مواد رادیواکتیو
۹۹	 حوادث هسته ای
۹۹	 مخاطرات ناشی از انفجار ماده هسته ای
۱۰۰	 باران رادیواکتیو
۱۰۲	 اقدامات امنیتی و حفاظتی در مورد یک انفجار هسته ای

۱۰۴	 اقدامات حین وقوع حوادث هسته ای
۱۰۴	 اقدامات بعد از وقوع حوادث هسته ای
۱۰۷	 انتشار مواد شیمیایی جنگی
۱۰۷	 اقدامات قبل از انتشار عوامل شیمیایی جنگی
۱۰۸	 اقدامات حین انتشار عوامل شیمیایی جنگی
۱۰۹	 اقدامات بعد از انتشار عوامل شیمیایی جنگی
۱۰۹	 خطر حوادث شیمیایی خانگی
۱۱۰	 اقدامات قبل از وقوع حوادث شیمیایی خانگی
۱۱۱	 اقدامات حین وقوع حوادث شیمیایی خانگی
۱۱۲	 مخاطرات مواد شیمیایی
۱۱۳	 اقدامات حین انتشار مواد شیمیایی پرخطر
۱۱۵	 اقدامات بعد از انتشار مواد شیمیایی پرخطر
۱۱۶	 انواع مسمومیت
۱۱۸	 عوامل ایجاد مسمومیت
۱۲۴	 علائم مسمومیت
۱۲۵	 راهنمای پیشگیری از بروز مسمومیت ها در اطفال و کودکان
۱۳۰	 نکات طلایی برای پیشگیری از مسمومیت
۱۳۱	 انتشار مواد بیولوژیک
۱۳۲	 اقدامات قبل از انتشار عوامل بیولوژیک
۱۳۵	 اقدامات بعد از انتشار عوامل بیولوژیک
۱۳۶	 حوادث جاده ای (Road Accident)
۱۳۶	 عوامل موثر در تصادفات جاده ای
۱۳۷	 اقدامات قبل از وقوع حادثه

۱۴۰	 اقدامات حین و بعد از وقوع حادثه
۱۴۲	 حوادث صنعتی
۱۴۲	 تعاریف و محتوا
۱۴۲	 منظور از ایمن و غیرایمن چیست؟
۱۴۳	 مهندسی ایمنی صنعتی
۱۴۴	 مدیریت و راهبری ایمنی
۱۴۸	 اهداف کلی بهداشت حرفه ای
۱۸۳	 گرمایش کره زمین ، گزهای گلخانه ای و لایه ازن
۱۵۶	 ضررهای اقتصادی گرم شدن زمین
۱۵۷	 لایه ازن چیست و چگونه کار می کند؟

فصل چهارم

۱۶۱	 پدافند عامل و غیرعامل
۱۶۲	 اقدامات اساسی دفاع غیرعامل
۱۶۴	 اصول پدافند عامل
۱۶۴	 تعاریف و اصلاحات
۱۷۰	 بیوتروریسم
۱۷۱	 حمله بیوتروریستی چیست؟
۱۷۱	 بیوتروریسم ها چه کسانی هستند؟
۱۷۲	 ویژگی های عوامل میکروبی
۱۷۵	 راه های انتشار عوامل بیولوژیک در یک حمله تروریستی
۱۷۶	 مدیریت بحران و اصول مبارزه با بیوتروریسم
۱۷۷	 بیوتروریسم با اهداف اقتصادی

۱۷۹	 پیشنهادهای اجرایی برنامه پیشگیری از سوانح و حوادث
۱۸۵	 منابع

www.ketab.ir

مقدمه :

ترس از ناشناخته ها در انسان فطری است، ترس از تاریکی نیز معلول همین علت است آنچه ناشناخته ها را به آگاهی تبدیل می کند دانش است. ارتقای روز افزون توان علمی و فناوری انسان در دنیای معاصر هر چند که معضلاتی را که ناشی از بعضی راهکارهای نادرست است در عرصه زندگی و محیط پیرامون او در پی داشته، اما موفقیت‌های ناشی از این پیشرفت ها قابل کتمان نیست و این توانایی در پیکار با حوادث ناگوار و زیان بار طبیعی هر روز چشمگیرتر می شود . بنابراین درک درست وقایع و پدیده های طبیعی منجر به پیش بینی، پیشگیری و تقابل منطقی و درست با آنها خواهد شد. به عبارت دیگر، به حداقل رسانیدن خطرات ناشی از رخدادهای طبیعی و غیرطبیعی که گاه خود ساخته انسان و تحمیل او بر طبیعت و محیط پیرامون خویش است با انتخاب راهکارهای مؤثر ممکن می باشد .

در جهان معاصر دو گونه معضل طبیعی صدمات جانی و مالی شدیدی را بر جوامع انسانی وارد می سازند که هر چند هر دو ناشی از طبیعت اند اما منشأ ایجاد یکی از آنها طبیعت و دیگری ناشی از تحمیل آگاهانه و ناخودآگاه انسان بر طبیعت می باشد.

براساس آمارهای بین المللی در ۲۷ سال گذشته ۶/۳ میلیون نفر بر اثر بلایای طبیعی جان باخته اند و بیش از سه میلیارد نفر آسیب دیده اند و بیش از ۲۴۰ میلیارد دلار خسارت مالی وارد شده است. بر پایه یافته های آماری بین سالهای ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۲ شدت بلایا ۱/۴ برابر شده است نسبت جان باختگان ۹/۶ و آسیب دیدگان ۲/۵ و خسارت مالی ۳۸ برابر شده است و به طور متوسط در هر سال از هر ۳۱ نفر یک نفر از بلایا آسیب دیده و از هر ۲۱۰۰۰ نفر یک نفر در اثر بلیه طبیعی جان خود را از دست داده است.

سوانح زیست محیطی در ایران شامل دویخش طبیعی و غیر طبیعی می باشد . سوانح طبیعی بصورت تصادفی بر اساس پدیده های جوی و درون زمینی و... حادث می گردد و موجب تلفات جانی و سارت مالی فراوان شده و هر ساله در بخشهایی از کشور رخ می دهد و دولت نیز باید هزینه و بودجه ای را بابت حوادث غیر مترقبه پیش بینی نشده منظور نماید. و مردم نیز شاهد

حوادث تلخ و ناگوار بوده و متحمل زیانهای اقتصادی فراوان گردند و هیچ اقداماتی جهت جلوگیری از این پدیده وجود نداشته و فقط می توان اقدامات پیشگیرانه و مقابله با اینگونه سوانح انجام داد. (بخصوص در احداث بنا و تاسیسات و ...) در زمینه سوانح غیر طبیعی که از فعالیتهای جامعه نشات می گیرد، در هر روز و ساعت و حتی هر لحظه در جای جای ایران، شاهد حوادث ناگوار زیست محیطی از عملکرد نادرست مردم میباشیم. این امر ناشی از بی دقتی و کم توجهی مسئولین و فرصت طلبی عده ای از صاحبان تولید و حرف می باشد که آثار تخریب آن به مراتب بیشتر از سوانح طبیعی می باشد.

هدف اصلی، بررسی و شناخت انواع سوانح زیست محیطی و آثار و پیامدهای آن در جامعه و راههای پیشگیری و مقابله بر اساس برنامه ریزی قبلی می باشد و بدنبال آن، میزان آشنایی مردم از سوانح زیست محیطی و پیامدهای آن مورد نظر قرار گرفته است. با توجه به زیاد بودن سوانح و رشد سریع آن و جهت جلوگیری از آنها تا حد ممکن و استفاده بهینه از بعضی از سوانح طبیعی و غیر طبیعی، نیاز به برنامه ریزی درست و قابل اجرا در سطح ملی می باشد و بدلیل شناخت بسیار کم مردم از آثار منفی سوانح غیر طبیعی و فرصت طلبی و سوء استفاده تعداد زیادی از عوامل تولیدی و خدماتی و ... در سطح کشور که بطور آگاهانه و درموردی ناآگاهانه از پیامدهای ناگوار اقدامات خود، مسبب عوارض غیر قابل جبران در کشور می شوند، جا دارد که مسئولین اقدامات اساسی و بنیادی و شتابدار انجام دهند.

سوانح زیست محیطی در ایران زیاد و متنوع و آثار تخریبی آن گاه غیر ملموس و غیر قابل اندازه گیری بوده و سنجش مادی میزان ضایعه ناشی از بلایای غیر بسیار بالاتر از حد قابل تصور است و بطور تقریب حدود ۶۱۰ درصد درآمد خانواده ها و درکل کشور به این امر اختصاص می یابد. تلفات جانی مربوط به سوانح که سالیانه در حدود ۳۰۵۰ هزار نفر و مجروحین و مصدومین به مراتب بیشتر از ارقام می باشد، قابل سنجش نبوده و محسوب نگردیده است. میزان آشنایی مردم نسبت به سوانح و پیامدهای آن بسیار کم است. لذا ضرورت دارد که مسئولین و بخصوص سازمان حفاظت محیط زیست در زمینه ارتقاء سطح فرهنگ زیست محیطی جامعه و برنامه ریزی در جهت

پیشگیری های بنیادی از سوانح، اقداماتی انجام دهنده و از اجرای کارهای گذرا و موردی اجتناب نمایند و فعالیت ارگانهای ذیربط فقط در زمان بروز سانحه و مدتی بعد از آن خلاصه نگردد.

www.ketab.ir